

VZNIK A PRVÝCH 10 ROKOV FOLKLÓRNEHO FESTIVALU V OBCI VÝCHODNÁ

Slávnosti ľudového tanca, hudby a spevu vo Východnej

(Dokončenie z minulého čísla)

Rozšírenie súborovej základne a skvalitnenie výberu v roku 1961 a 1962

V roku – 1961 – sa situácia badateľne zlepšila. Už aj tým, že Žilinský kraj bol zlúčený s Banskobystrickým do Stredoslovenského kraja, čím sa, samozrejme, súborová základňa rozšírila, výber skvalitnil. Ján Husárik – metodik banskobystrického ODO pre ľudový tanec – vytvoril s kolektívom spolupracovníkov štyri programy: na sobotu 29. júla o 16. hod. program *Predstavujú sa víťazi STM* (Žiar nad Hronom, JŠŠ Šafárikovo, Pedagogický inštitút B. Bystrica, Čierťazeň Šafárikovo, Krajský súbor piesní a tancov B. Bystrica, ZDŠ Slatinské Lazy, ZDŠ Rimavská Sobota, ľudová hudba Záriečie a dychová hudba z Hubovej), o 20.30 hod. program *Pozdrav družstevníkom* (OB Važec, OB Východná, Hradišťan z Uherského Hradišťa, Očován z Očovej, Magura z Kežmarku, KSPT B. Bystrica a Vysokoškolský maďarský súbor Mladé srdcia z Bratislavy), na nedeľu 30. júla dopoludnia o 10. hod. program *Deti vďačia strane* (ZDŠ Slatinské Lazy, Helpan Helpa, ZDŠ Rimavská Sobota, ZDŠ Liptovské Sliache, ZDŠ Babín, ľudová hudba Záriečie, Červená šatka Sabinov, ZDŠ Kostolná a Štrbän zo Štrby) a na 15. hod. slávnosti uzavierajúci program *Bružba* (Hradišťan z Uherského Hradišťa, Trenčan z Trenčína, Čierťazeň zo Šafárikova, Mladé srdcia z Bratislavy a Magura z Kežmarku).

Dobré plány prekazilo veľmi daždivé počasie. Programy plánované na sobotu sa neuskutočnili a súbory vystupovali na javiskách okolitých obcí či už Východnej, Štrby, Lučivnej, Hýb, Kráľovej Lehoty, Liptovského Hrádku, Liptovského Jána alebo Závažnej Poruby. Všade boli milo prijatí, ich programy občania vďačne sledovali a s uznaním kvitovali. Detský program sa musel preniesť do Kultúrneho domu vo Východnej. Len poobedňajšia Družba sa i napriek nestálemu počasiu realizovala v amfiteátri, pochopiteľne, za podstatne menšej návštevy hostí, ako sa očakávalo. Organizátorom, režisérom a výtvarníkom i nejednému účinkujúcemu bolo do plaču. Tolke prípravy vyšli takmer nazmar! Že sobotňajšie programy nie úplne, možno ďakovať len predvídavému zabezpečeniu k výstupom aspoň trocha vhodných miestností prípravným výborom.

I napriek veľmi chladnému a v sobotu večer i daždivému počasiu zaznamenali východnianske slávnosti roku 1962 ďalší progres. Úspech mohol byť ešte väčší, keby kompetentné orgány KNV akciu schválili prv. Rýchla, prakticky dvojmesačná príprava, výber v podstate len z účastníkov krajského kola STM nemohli programovej komisii ani celému prípravnému výboru prísť vhod. Zvyšené nároky prípravné výbory vcelku úspešne zvládli, a tak 7. júla v sobotu večer o 20. hod. mohlo začať pásmo súborov a skupín pomerne tesne späťých s tradíciou ľudových prejavov s názvom *Sadíme my máje...* Režisér Kliment Ondrejka a jeho hudobný poradca Ladislav Leng tu chceli sústrediť všetky výstupy okolo poetického sadenia a váľania májov. V pásme vystúpil súbor Kriváň z Východnej so sadením májov, veselícou, odzemkom a hrou na fujare, MO ČSM Liptovské Sliache so stavaním a váľaním májov, hŕňmi spevmi, dievčenskými kolesami a veselícou, Vojtech Littva s partnerkou s tancom *Osebe* (súbor Liptov z Ružomberka), súbor MO ČSM v Lúčkach s májovníckou veselícou, Dolina Slatinské lazy s výstupom *Hlba detí na pažiti*, OB Važec – ženský zbor s *Omiliencami* a hŕňmi spevmi, Kysučan Čadca s hornokysuckými spevmi a tancami na lúke, Stavbár Žilina s terchovskou hudbou, so spevom a s hrou

na rífových píšťalkách – koncovkách, a Telgárt Švermovo s parobským, kolesom a spoločným tancom na jarnej zábave.

Na škodu, pre daždivé počasie sa pásmo ku koncu predvážalo pred ubúdajúcim obecenstvom, ba výstup Švermovčanov a sliachánska veselica pri váľaní májov sa nemohli ani uskutočniť.

Pre zlé počasie sa i veselice odstavili krátko a v obmedzenom rozsahu a nočný program *Ty, láska, pozdravená bud...* sa kahal po polnoci pred očami malého počtu divákov. Režisér Ján Melek ho zostavil z repertoáru Veľkého tanečného orchestra Turčianskych strojárni v Martine, Divadla poézie z Rimavskej Soboty, Klubu spoločenských tancov pri ODPM Liptovský Mikuláš a sólistov baletu spevohry DJGT Banská Bystrica.

V nedeľu 8. júla po 10. hod. začala detská estráda nazvaná *Zo života našich detí* (réžia Mária Názorová a Ján Husárik). Vystúpili v nej súbory ZDŠ Východná (*Leto pionierov vo Východnej*), Radosť pri ZDŠ Modrý Kameň (*V pionierskom tábo-re*), Dolina Slatinské Lazy (*Hlba detí na pažiti*, *Našou dolinôčkou*), ZDŠ Liptovské Sliache (*Detský majáles*), Vpred pri ZDŠ Osrblice (*Heli, heli, Helička*), Štrbän zo Štrby (*Prvomájová veselica v Štrbe*) a Mladý budovateľ pri ZDŠ Plaveč (*Tance a hry, Letné odpoľudnie*). Popoludní, krátko po 15. hod., sa začala hlavná estráda koncipovaná Jurajom Kubánkom ako pozdrav Svetového festivalu demokratickej mládeže v Helsinkách. Do programu zaradil výstupy *Pozdrav festivalu* (Hron, Zvolen), *Cepíkový a Z kokavských kolešní* (Čierťazeň, Šafárikovo), *Žiranská veselica* (Csemadok, Rimavská Sobota), *Lúčne hry* (Rozlet, Zvolen), *Zemplínska veselica* (Liptov pri SOP, Ružomberok), *Stretnutie na salaši* (Stavbár, Žilina), *Goralská veselica* (Rajčan, Rajec), *Vohlady a tanec Hora z Jakubovian* (Družba, Trenčín), *Na priadkach* (súbor Telgárt, Švermovo), sólový tanec *Medzi dvoma vrškami* (KSPT, Banská Bystrica).

Odbornejší záujemcovia hodnotili odvahu zaradiť do nočného programu spoločenský tanec, slušnú úroveň súborov, ktoré vedeli najmä z hlavného programu vytvoriť dosť náročné dielo a pripraviť tak priťažlivé „divadlo“.

Programová skladba slávností

Z dokumentačného materiálu zozbieraného prípravným výborom slávností a uchovávaného zväčša v hráčockom múzeu i zo zaužívaných praxe vyplýva, že prípravu celého podujatia má už tradične na starosti prípravný výbor na čele s predsedom Ľudovítom Glonekom a tajomníkom Ottom Milanom. On koordinuje prácu jednotlivých komisii, z ktorých najdôležitejšia je programová. Samotný program vytvárajú amatérske kolektívy a jednotlivci. Je doplnený niekedy aj výstupmi profesionálneho či poloprofesionálneho súboru, prípadne aj masovým vystúpením viacerých súborov v jednej choreografii. Skladá sa obyčajne z vystúpení veľmi tesne späťých s pôvodnými tanečno-speváckymi prejavmi dediny, z nočnej scény, veselíc, vystúpenia detí a z produkcií vyspelých tanečných kolektívov rôznu mierou čerpajúcich z ľudovej klasiky a rozličnou mierou ju javiskovo využívajúcich. Oficiálne otvorenie pozostáva zo zahratia zvčúky, privítania prítomných slávnostným prejavom nejakého dôležitého kultúrno-politického činiteľa. Na záver obyčajne ďakuje účinkujúcim a hosťom v mene prípravného výboru konferenciér.

K celkovej stavbe programov možno stručne povedať toľko, že po počiatocnom členení len z hľadiska gradácie sa prešlo k radeniu výstupov podľa nejakej ústrednej myšlienky, témy, ktorá však, najmä pri nedejových tancoch, musí byť zdôvodňovaná konferenciarskym textom. Výstupy samotné

mali viac-menej ráz nešpecifikovaný pre Východnú. Z jedného až trojdňového rozsahu sa ustálila prax usporiadať verejné podujatie v sobotu popoludní a večer, prípadne i v noci, v nedeľu doobeda a poobede.

Postrachom slávností je dážd, ktorý však nikdy v dejinách tohto hlavne tanečného podujatia nemal dlhé trvanie, vynímajúc, samozrejme, rok 1961. Dost problémov narobí i ubytovanie ako účinkujúcich, tak aj hostí, ktorí sa preto v masovom meradle schádzajú až od nedeľe rána, i keď programy už tradične bežia od soboty popoludnia. Vinou raz chladu, raz organizačnej nedôslednosti alebo iných okolností ľudové veselice ešte nikdy nespĺnili očakávanie zábavychytivých návštevníkov. Spontánna je výzdoba samotnej dediny. Okrem oficiálnej výzdoby cesty a verejných budov sa celá dedina hrdí upravenými cestičkami, priedomiami, zeleňou a výšivkami vyzdobenými staršími drevenicami i novšími múranicami, hojným obliekaním sa do tradičného domáceho oblečenia, čo vytvára programom vhodnú náladu a prostredie.

Jednotlivé ročníky slávností majú svoje tematicky ústredné heslo vyjadrujúce ducha a zameranie celého podujatia. V roku 1956 to bolo napr. Radosťne pracovať, radosťne žiť, roku 1957 V mieri žiť, v mieri budovať, v mieri krásu vytvárať.

Pri zhruba päťkorunovom vstupnom (pre vojakov a deti ešte nižšom) na každý z programov a pri zabezpečovaní 25 % zľavy na železnici návštevnosť mala až do roku 1958 vzrastajúcu tendenciu. Potom rôznymi neprospešnými zmenami, úvahami, kde a či sa vôbec slávnosti majú konať, návštevnosť poklesla, ale znova stúpa, takže v jubilejnom ročníku 1963 sa právom očakávajú záujemcovia v počte z rokov najväčšej slávy.

Hodnotenia v tlači a odbornej obci

O uplynulých ročníkoch slávností ľudového spevu a tance vo Východnej sa popisalo veľa. Prejdime si aspoň zbežne celým obdobím a prelistujme – či i náhlivo – nemenované časopisy a noviny. Už pri prvých dvoch slávnostiach lokálneho významu sa začali v tlači objavovať zmienky, kritiky a glosy poväčšine informujúce, čo všetko bolo možné vo Východnej vidieť. Recenzie majú viac oslavný ráz. Napríklad nedostatky a ťažkosti, že sa r. 1955 po sobotnom daždi brodilo hlinou v nedostavanom amfiteátri a okolo neho, sa spomína len letmo, zato však nadšený pisatelia vyzdvihujú fakt, že tu vystúpalo 470 umelcov z ľudu, že sem prišlo 12 000 – 15 000 divákov, že boli i zahraniční hostia, že len na hlavnom programe sa zúčastnilo do 10 000 divákov, že program zaujal, že základ slávností je domáci, že i hostia sú predovšetkým roľníci a robotníci z okolia, že sa obec „obliekla do slávnostného rúcha“, že slávnosti urobili i kus politickej práce.

Na margo štvrtých slávností sa konštatuje, že súbory sú dôležitým činiteľom kultúrneho života, že pestujú lásku k vlasti, pričínajú sa, aby život pracujúcich bol krásny a radostný, že ľud považuje súbory za neodmysliteľnú súčasť života, a preto LUT prekvitá ako nikdy predtým. Svedkom toho sú i krajské slávnosti piesní a tancov v Piešťanoch, Levoči a inde, slávnosti maďarských a ukrajinských pracujúcich. Z dnešného aspektu celkom nereálne úsilie Osvetového ústavu o presadenie nových – v podstate ľudových – spoločenských tancov sa prejavilo v ambícii začať do niektorej z ľudových veselíc (*goralská* pri hudbe z Hladovky, *východoslovenská* pri hudbe z Vyšných Raslavíc, *maďarská* pri hudbe zo Sikeničky, *stredoslovenská* pri hudbe z Kokavy nad Rimavicou) prostredníctvom Považanu a Vršatca východoslovenský a *vrchovský čardáš uklakovaný* popri tradičných spoločenských tancoch, ako je polka, valčík či mazúrka. S uznaním sa kvitujú organizačné zlepšenia, pokroky v zásobovaní. Všeobecné nadšenie a spokojnosť s programom vyúsťuje v porovnaní so Strážnicou, ktoré vyznieva veľmi priaznivo pre Východnú. Delegácia maďarských folkloristov na čele s dr. Kaposyovou je nadšená už samotnou skutočnosťou, že sa u nás také čosi vôbec usporadúva, že ľudia prichádzajú vo veľkých počtoch, vydržia hodiny sledovať produkcie účinkujúcich a že nedochádza

k väčším organizačným kazom. Delegácia odchádzala domov s predsavzatím usporiadať čosi podobné v Maďarsku.

Objavujú sa však aj hlasy kritizujúce súbory napodobňujúce SĽUK a Lúčnicu, nedostatočnú hygienu a dopravu, nesprievádzovaný liptovský salaš. Námietky sú zamerané i proti tomu, že Východná sa stáva slovenskou Strážnicou. Mala by byť svojráznejšou, osobitejšou. Pri zastúpení všetkých národností maďarskými, ukrajinskými a nemeckými súbormi sa negatívne vyníma zlé geografické zastúpenie slovenských oblastí, ako je Horehronie, Gemer, Tekov, Hont a Záhorie. Recenzentom chýbajú pionierske a spevácke súbory, u niektorých súborov konštatujú stagnáciu a niektorí sa sťažujú, že sme vo Východnej nevedeli objaviť majstrov spevákov, ale ani tanečníkov. Súbory z *Klenotnice* sa kvalifikujú ako menej disciplinované v presných nástupoch, predlžovaní svojho programu. Prejavuje sa nespokojnosť so zaraďovaním klenotnicových súborov do hlavnej estrády, a to i v takých prípadoch, ako bolo úspešné vystúpenie kendeckých občanov cigánskeho pôvodu, ktorí strhli rytmom, virtuozitou a výnimočným pohybovým výrazom.

Východná 1957 podľa tlačových informácií splnila svoje prisľuby, že prinesie v repertoári, z ktorého žala úspechy najmä klenotnica, veľa nového. Napriek niektorým nedostatkom bola i po stránke organizačnej krokom vpred. Vysoko sa oceňuje rázovitosť a pohotovosť samotnej hosťujúcej obce; výstavba amfiteátra pozostávajúca z oplotenia, úpravy hľadiska, rozvedenia vodovodného potrubia, vytvorenia salaša, ktorý vyhral v konkurencii početných stánkov podávajúcich nie vždy najkvalitnejšie a nevelké porcie za dosť vysoké ceny. Prílišná estrádnosť, okaté teatrálné dobýjanie priazne divákov vystupuje pisateľom ako nebezpečné úskalie ľudového, prostého, a tým i presvedčivého prejavu. Preto časť recenzentov vyzdvihuje najmä prirodzenosť a dobrú prípravu účinkujúcich popri živosti v speve a tanci, originalite a pestrostri krojov i vystúpení. Najväčšia pozornosť sa zameriava na hlavnú estrádu a jej úspešné výstupy zavŕšené strhujúcim spoločným vystúpením. *Leto 1944 v liptovských horách*. Zúčastnili sa na ňom i vybraní členovia Lúčnice, ktorá tu účinkovala po minuloročnom zájazde po Južnej Amerike. Oproti nemnohým moróznym jedincom publikum jasá nad ľudovými piesňami a tancami. Ľudia sú pyšní na umenie svojich predkov a súčasníkov, na nadaných choreografov a zanietých tanečníkov. Píše sa o nevyčerpatelných prameňoch ľudovej tvorivosti, o úspechoch stavajúcich Východnú na špičku podobných podujatí v republike. Prizývajú sa stále názory, že Východná zastavuje „škodlivý proces“ odumierania krás a svojrázu ľudu. Názory vychádzajú z nepochopenia nutného historického procesu, v ktorom sa všetko zákonite mení, pretvára – i sám človek.

Pisatelia konštatujú slabú návštevnosť výstavy a dožadujú sa jej inštalovania v bezprostrednej blízkosti amfiteátra. Tak isto sa dožadujú väčšieho zverejnenia a sústredenia muzikantov a tanečníkov. Dobrá myšlienka večerného programu bola podľa kritik ubitá libretoovým a režijným nedoriešením a najmä organizačnou nezainteresovanosťou. Napriek všetkým závädom sa objavuje hodnotenie ako najpoctivejšie zamýšľaného a najsvoraznejšieho programu Východnej. Aj celá koncepcia sa charakterizuje ako vážne umelecké úsilie, ktorému však podľa niektorých vyhranených tradicionalistov vadia príliš štylizované výstupy, akými sú napríklad spoločné vystúpenia alebo niektoré čísla Lúčnice. Pre odlahlosť miesta nie vždy najlepšie spojenie, pre zlé riešenie amfiteátra a ubytovacie ťažkosti sa po prvý raz v tlači nadhadzuje otázka, či budúcoročné slávnosti budú vo Východnej alebo inde.

Resumé najpovolanejších pracovníkov je charakterizované nastoľovaním otázok, prečo sú vystúpenia tradičných umelcov pútavejšie ako súborové v plnom zmysle slova. Súborom sa ako liek odporúča dôslednejšie štúdium tance v originálnej podobe, štúdium zákonitostí folklóru, štýlu a hľadania onoho typického. Čo ľudový umelec na základe celého života a v ňom sa vyvíjajúceho nadania cíti, to musia v súboroch vedieť. Nepomôže bezduché kopírovanie ľudových originálov ani profesionálnych choreografií. Ak sa nenájde vlastný tvorivý

prístup k pôvodine, ak sa nenájdu svojské postupy javiskového stvárňovania, môže sa „niektorá budúca Východná stať bezvýchodnou“.

Rok 1958, ktorý predstihol všetky predchádzajúce

Šiesty ročník (1958) slávností vo Východnej bol vytváraný so zámerom nebyť len prehliadkou najvyspelejších súborov, ale ukázať: a) klenoty ľudovej tvorivosti v minulosti, a to „v takej forme, ako sa na dedinách dodnes udržali“; b) výšku choreografického majstrovstva súborov a ich umeleckých vedúcich; c) novú tvorbu súborov so súčasnou tematikou.

Má sa venovať zvýšená starostlivosť ľudovým hudbám, ľudovému spevu a dedinským kolektívom, aby sa uchoval „folklórny ráz“ slávností. Choreografická tvorba na aktuálne námety sa stimuluje vypísanou súťažou.

Obec privítala návštevníkov po prvý raz ako združstevnená.

Napriek nedostatkom v *Klenotnici* a bežným trampotám s ubytovaním, slávnosti predstihli všetky predchádzajúce a dnes už môžeme povedať, že predurčili i nasledujúce. Vyspelé detské – najmä z východného Slovenska – i dospelé súbory, „Doplatková zábava“ súborov Žilinského kraja, večerná scéna, nádherné počasie sa hlavnou mierou pričínili o to, že rekordný počet divákov odchádzal i napriek neúčinkovaniu profesionálneho súboru, veľmi spokojný. Ako najväčšia chyba sa ukazovala prílišná dĺžka programov, ktorá zapríčinila, že i také pôsobivé čísla, ako bolo spoločné vystúpenie muzík, malo v porovnaní s reakciou na dynamické a atraktívne výstupy tanečníkov slabý ohlas.

Novinári i pripravovatelia slávností, súc posmelení úspechmi, sa dožadujú pevného termínu, nového, vyhovujúceho amfiteátra a vôbec – definitívneho a záväzného riešenia problému východnianskych slávností, ktoré by malo ako dôsledok i lepšie technické vybavenie scén. Ich úsilie podporujú i nadšené výroky zahraničných oficiálnych návštevníkov.

Strohejším – odbornejším ladeným kritikám chýba intímnejšie, poučné zamerané ladenie *Klenotnice*, zverejnenie aspoň časti výkonov súťažiacich, chýba im badateľnejšia režisérska práca. Dožadujú sa zapojenia väčšieho počtu programových pracovníkov, väčšej starostlivosti o kroje a vôbec celkovú koncepciu výzdoby, ktorá by mala vychádzať z domácich tradícií horného Liptova. Broja proti pripustenému cirkusu na slávnosti, proti nadmernému predaju a holdovaniu alkoholu.

Ešte v období pred slávnosťami sa rozvíjala vehementná diskusia o folklóre, o jeho presile, funkčnosti či nefunkčnosti. Úspechy slávností značnou mierou prispeli k usmerneniu polemík v tom zmysle, že treba chrániť a rozvíjať to najlepšie, čo ľud vytvoril. Poukázali rečou faktov na rozdiel medzi tuctovým a objavným, svojským spracovaním umeleckej dedovizne, či len vychádzaním z nej. Potvrdili, že je ešte veľa ľudí odchovaných trvalými hodnotami ľudového umenia, že tanečný, hudobný a spevný prejav ľudovej umeleckej tvorivosti je ľuďom veľmi blízky, a preto ho podľa svojich možností, schopností a záujmov pestujú, rozvíjajú, alebo mu aspoň pasívne holdujú v takom rozsahu, že slovenská kultúra by bez tohto hnutia bola nekompletná. Rešpektovanie vskutku ľudového a národného umenia môže ísť ruka v ruku s uznávaním našich najmodernejších výtvarných kultúry i techniky a s preberaním najzrelejších plodov svetového umenia.

Negatívne dôsledky rozhodnutia o preložení slávností

Prerušenie postupnosti a prenesenie slávností roku 1959 do Banskej Bystrice zasadilo Východnej ťažkú ranu. Organizátori boli zmätení, Východňanci rozčarovaní. Početný aparát strojcov náročného podujatia vypadal z činnosti a v šesťdesiatom roku sa len ťažko dával do opätovného chodu. Ukázalo sa celkom jasne, že násilné zásahy do zabehaného kolobehu priprav a finančno-hospodárska likvidácia slávností má veľmi záporný odraz na návštevnosti, efektívnosti a koniec-koncov i politicko-kultúrnej účinnosti celej akcie.

Užší dosah tohto tanečno-speváckeho sviatku sa prejavil i menším počtom hodnotiacich článkov. V nich autori obyčajne s povzdychom spomínajú na roky vrcholnej slávy, programovej ujasnenosti a vzostupnosti umeleckého účinku. Prípomienky k technickým nedostatkom sú už staršieho dáta a neustále sa vo variantoch opakujú.

Všestranný úspech roku 1962 pri výročí Jánošíka

Ročník 1962 znamenal po predchádzajúcej depresii očividný všestranný úspech a vzrástla aj chuť do kvalitnej prípravy jubilejného desiateho ročníka 1963. Organizátorov provokovala čestná úloha podieľať sa levím podielom na oslavách 250. výročia smrti legendárneho hrdinu slovenského ľudu Juraja Jánošíka. S tisíckami milovníkov ľudového umenia však chceli čím skôr vedieť, aký osud bol plánovaný Východnej po jubilejných oslavách.

Význam a poslanie slávností

Treba objaviť všetky spojivá medzi životom a umením, a nepodceňovať vplyv kultúry, umenia či umeleckých disciplín a vzdelanosti na formovanie charakteru, morálneho profilu, povahy a myslenia tvorca hodnôt – človeka. V tomto úsilí o formovanie rozvinutého a citovo bohatého človeka zastáva svoje dôležité miesto i ľudová umelecká tvorivosť a v nej i hnutie tanečných súborov. Tisíccky ľudí, na ktorých môžeme prostredníctvom ľudového a ochotníckeho tanca pôsobiť, nám nemôžu byť lahostajné. Musíme sa usilovať podchytiť všetky možnosti styku s občanmi a využiť ich na obohatenie myšlienok a citového sveta. Jednou z núkajúcich sa možností sú i slávnosti piesní a tancov, je ňou i Východná. Treba sa jej len s celou vážnosťou ujať a definitívne riešiť jej problémy. Desaťročná tradícia a skúsenosti, poloha medzi najvyššími a najnavštevovanejšími slovenskými horami, krásy Liptova, plánovaná priehrada pri Liptovskej Mare, hodnotné folklórne bohatstvo obyvateľstva širokého okolia i samotnej Východnej sú dobrou základňou, na ktorej sa oplatí budovať dlhodobú perspektívu východnianskych slávností. Existujúci záujem sa skvalitňovaním programov, organizačnými zlepšeniami, všestrannejšou starostlivosťou o návštevníkov z okolia i vzdialených krajov len zvýši. Návštevníci majú na slávnostiach možnosť získať prehľad o amatérskej, prípadne i profesionálnej tanečnej aktivite, oboznámi sa s kultúrnym dedičstvom, vzhľadnu to najzrozumiteľnejšie národné umenie, načerpajú optimizmu a chuť do tvorivej práce, upevnia si navzájom pocity priateľstva a družnosti. Záporné javy, akým je, dajme tomu, holdovanie alkoholu, sa dajú pôsobením siete stánkov i priamou výchovou návštevníkov odbúrať.

Slávnosti piesní a tancov vo Východnej sú výrazom a ukázkou tvorivých schopností slovenského ľudu, zvýšenej kultúrnej a vôbec životnej úrovne, zdravého optimizmu a životného elánu našich občanov. Aktivizujú súbory a nútia ich k vyberaniu umeleckých prvkov z ľudovej kultúry a ich ďalšiemu scénickému umocňovaniu po stránke výrazu, techniky i priestoru.

Stali sa prirodzenou súčasťou nášho života, sviatkom tisícov a, dúfame, že ňou ešte po dlhé roky budú.

Dúfame, že poetickjší redaktori budú môcť svoje správy a hodnotenia ešte dlho nadpisovať štvorveršovým mottom: *Vo Východnej sviatky ľudu, / spevy znejú, struny hudú. / V rezkom tanci zem sa trasie, / farby krojov hýria v kráse.*

Dúfame, že si ešte dlho budeme vo Východnej pospevovať piesenku z družstevnej *Doplatkovej zábavy*: *Dobre, dobre je – ešte lepšie bude! / Ešte lepšie bude na liptovskej hrude!*

Slávnosti piesní a tancov vo Východnej sú jedným z dôležitých a ťažko vycobytých postov našej národnej kultúry. Škodá by bolo vzdať sa ho bez boja.

PhDr. Kliment Ondrejka, CSc.,
národopisec a folklorista